

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 247/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Dolejšom, advokátska kancelária, Pajštúnska 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 25/2019 a jeho uznesením z 29. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ],
o d m i e t a ako podanie zjavne neoprávnených osôb.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2020 elektronicky doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako

aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 25/2019 a jeho uznesením z 29. januára 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú fyzické osoby, ktoré vystupovali ako poškodení v rámci trestného konania vedeného Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 T 61/2015, Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 To 25/2018 a najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Tdo 25/2019.

3. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 61/2015 z 30. novembra 2017 bol obžalovaný [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obžalovaný“) uznaný vinným zo zločinu sprenevery podľa ustanovenia § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v priebehu júla, augusta a septembra roku 2010 vybral na presne nezistených miestach finančné prostriedky v súhrnnej výške 38 700 € z firemného účtu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obchodná spoločnosť“), vedeného vo Všeobecnej úverovej banke, a. s., ktoré boli časťou finančných prostriedkov v celkovej výške 60 000 € poskytnutých sťažovateľmi, pričom obžalovaný bol povinný použiť tieto finančné prostriedky v zmysle zmluvy o dielo z 31. augusta 2010 uzatvorenej medzi obžalovaným a [REDAKOVANÉ] ako konateľmi zhotoviteľa na jednej strane a sťažovateľmi ako objednávateľmi na druhej strane na realizáciu dohodnutých rekonštrukčných a prístavbových prác k rodinnému domu v obci [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve sťažovateľov. Obžalovaný použil na dohodnutý účel z celkovej poskytnutej sumy 60 000 € iba 23 902,08 € a zvyšnú časť zverených finančných prostriedkov vo výške 36 097,92 € si prisvojil a použil ich na splatenie vlastných záväzkov voči neznámej osobe, pričom tieto finančné prostriedky sťažovateľom napriek ich výzve nevrátil, ale ani nepoužil na dohodnutý účel, čím spôsobil svojím konaním sťažovateľom škodu vo výške 36 097,92 €.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie obžalovaný.

5. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 To 25/2018 z 15. mája 2018 bol rozsudok okresného súdu zrušený v celom rozsahu so záverom, že skutok nie je trestným činom. Sťažovatelia boli so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na civilný proces.

6. Proti oslobodzujúcemu rozsudku krajského súdu podal 28. decembra 2018 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) dovolanie. Vyslovil názor, že skutok tak, ako ho okresný súd ustálil, naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu sprenevery podľa ustanovenia § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona. Ťažisko svojej argumentácie sústredil na skutočnosť, že záloha prevzatá na základe zmluvy o dielo neprechádza do vlastníctva zhotoviteľa, ale je pre neho cudzou vecou. Preto ak nedošlo k zhotoveniu diela podľa zmluvy o dielo, znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery sú naplnené.

7. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 25/2019 z 29. januára 2020 bolo dovolanie odmietnuté s tým, že nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku. Najvyšší súd dospel k záveru, že konaním obžalovaného nebola naplnená skutková podstata zločinu sprenevery, pretože neboli splnené kumulatívne znaky skutkovej podstaty potrebné pre vznik trestnej zodpovednosti.

8. Podľa názoru sťažovateľov uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu ich označených práv podľa ústavy a dohovoru.

9. Predovšetkým bolo porušené právo sťažovateľov na účinný opravný prostriedok a na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to najmä tým, že najvyšší súd dovolanie podané generálnym prokurátorom odmietol.

10. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že obžalovaný uzatvoril so sťažovateľmi zmluvu o dielo a takmer okamžite potom, ako sťažovatelia previedli peniaze, tieto z účtu v hotovosti vybral. Ďalší pohyb týchto finančných prostriedkov sa v podstate nepodarilo preukázať, pretože obžalovaný uviedol, že ich použil na vrátenie pôžičky s tým, že údajného veriteľa odmietol konkretizovať. Uviedol iba jednoduché odôvodnenie: „berte to tak, že tým veriteľom som ja“. Možno usudzovať, že finančné

prostriedky poukázané sťažovateľmi, ktoré obžalovaný vybral z účtu obchodnej spoločnosti, skončili u samotného obžalovaného. Zo súdneho spisu je tiež zrejmé, že obchodná spoločnosť mala v kritickom čase dvoch konateľov, a to obžalovaného a [REDACTED], ktorý sa stal konateľom 25. januára 2010 a mal na starosti technickú stránku realizácie stavieb, pričom k účtom a financiám prístup nemal, keďže tie mal na starosti obžalovaný. Následne sa [REDACTED] a obžalovaný stali spoločníkmi obchodnej spoločnosti a v auguste 2010 uzatvorili zmluvu o dielo so sťažovateľmi. Na dokončenie stavby sťažovateľov však nemali dostatok finančných prostriedkov, keďže obžalovaný (ktorý ako jediný mal dispozičné právo s účtom) tieto peniaze takmer okamžite vybral z účtu a tvrdil, že ich musel použiť na splatenie údajnej pôžičky. Z toho je zrejmé, že sa nepodarilo hodnoverne preukázať, na čo obžalovaný použil spornú finančnú čiastku, ktorú v auguste až septembri 2010 vybral z účtu obchodnej spoločnosti. Jednoznačne však bolo preukázané, že finančnú čiastku nepoužil na rekonštrukciu rodinného domu sťažovateľov, teda na účel, na ktorý ho mal podľa zmluvy o dielo použiť.

11. Vychádzajúc zo súdnej praxe, sa zverenou vecou rozumie aj vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel' z dôvodov plnenia určitých úloh vo vzťahu k jej vlastníkovi so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel. Páchatel' si prisvojí vec, ktorá mu bola zverená, ak s ňou naloží v rozpore s účelom, na ktorý mu bola cudzia vec daná do dispozície, a to spôsobom, ktorý marí základný účel zverenia.

12. Zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že obžalovaný mal nakladať s peňažnými prostriedkami poskytnutými sťažovateľmi, pričom tieto prostriedky boli prevedené na obchodnú spoločnosť v zmysle zmluvy o dielo a boli účelovo určené na realizáciu dohodnutých rekonštrukčných a prístavbových prác. Podstatná je však skutočnosť, že majetok obchodnej spoločnosti je vo vzťahu k majetku obžalovaného ako konateľa majetkom cudzím. Akékoľvek jeho úkony s týmto majetkom predstavujú disponovanie s cudzou vecou. Ďalej je podstatné, že išlo o finančné prostriedky účelovo určené, pričom obžalovaný s ich časťou nakladal v rozpore s určeným účelom.

13. Skutočnosť, že obžalovaný konal ako konateľ obchodnej spoločnosti s peniazmi patriacimi obchodnej spoločnosti, za uvedených okolností nevylučuje jeho trestnoprávnu

zodpovednosť ako fyzickej osoby za spáchanie trestného činu sprenevery, lebo ako fyzická osoba nakladal s cudzou vecou (peniazmi obchodnej spoločnosti), túto si prisvojil tým, že s ňou nakladal v rozpore s účelovým určením vyplývajúcim zo zmluvy o dielo a spôsobil tým škodu sťažovateľom.

14. Konanie v mene právnickej osoby nevyklučuje trestnoprávnu zodpovednosť konajúcej osoby, ak táto naplní znaky skutkovej podstaty trestného činu. Aj osoby v postavení konateľov sú totiž povinné konať v súlade s Trestným zákonom, lebo inak sa stávajú trestne zodpovednými subjektmi ako fyzické osoby.

15. Ak teda obžalovaný nakladal s peňažnými prostriedkami, ktoré účelovo získal od sťažovateľov, v rozpore s dohodnutým účelom, hoci konal ako štatutárny zástupca obchodnej spoločnosti, naplnil ako fyzická osoba skutkovú podstatu trestného činu sprenevery. Prijatie peňazí obžalovaným v postavení konateľa nespôsobuje beztrestnosť jeho konania, pretože prijatie peňazí (či už v mene právnickej alebo fyzickej osoby) nezabavuje ju povinnosti splniť záväzok, a teda použiť peniaze v súlade s účelom, pre ktorý boli poskytnuté a prijaté.

16. V zmysle uvedeného s prihliadnutím na základné princípy trestného konania, ako aj na celkový obraz daného pochybného konania obžalovaného a obchodnej spoločnosti je nevyhnutné, aby práve v tomto prípade vzal ústavný súd do úvahy svoju právomoc zasiahnuť do neodvratiteľného stavu spočívajúceho v nevyožiteľnosti, resp. nemožnosti uplatniť si vzniknutú škodu v rámci trestného konania alebo civilného konania. Bezodkladne po konaní obžalovaného a po vzniku sporu pre neplnenie povinností podľa zmluvy o dielo dostali sťažovatelia v rámci rokovaní prísľub zo strany obchodnej spoločnosti (konateľa ██████████), že rekonštrukcia nehnuteľnosti v zmysle zmluvy o dielo bude dokončená, a tým sa naplní účel zmluvného vzťahu. V rámci celkového obrazu treba brať zreteľ aj na túto skutočnosť, lebo práve to bolo dôvodom neuplatnenia nároku v zmysle zmluvy o dielo na všeobecnom súde. Sťažovatelia dobromyseľne verili obchodnej spoločnosti, že táto si bude v rámci svojej podnikateľskej činnosti plniť povinnosti bez toho, aby došlo k vzniku akejkoľvek škody. Sťažovatelia sú zároveň toho názoru, že v rámci trestného konania bolo nevyhnutné vysporiadať sa s otázkou, či obžalovaný nevstupoval

ako konateľ obchodnej spoločnosti do zmluvného záväzku so sťažovateľmi s tým, že bol vopred pripravený zmluvné povinnosti neplniť a účelovo určené finančné prostriedky využiť na iný účel napriek vedomiu, že bez týchto peňazí obchodná spoločnosť nebude schopná plniť povinnosti zo zmluvy o diela. Takéto konanie obžalovaného mohlo naplniť aj skutkovú podstatu trestného činu podvodu.

17. Sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.01.2020, sp. zn. 6 Tdo 25/2019 základné právo sťažovateľa (myslia sa tým sťažovatelia, pozn.) na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

2. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.01.2020, sp. zn. 6 Tdo 25/2019 základné právo sťažovateľa (myslia sa tým sťažovatelia, pozn.) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

3. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.01.2020, sp. zn. 6 Tdo 25/2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi (myslia sa tým sťažovatelia, pozn.) trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Skutkový stav veci

18. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 25/2019 z 29. januára 2020 vyplýva, že ním bolo podľa ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora odmietnuté.

19. Podľa konštatovaní najvyššieho súdu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 61/2015 z 30. novembra 2017 bol obžalovaný uznaný vinným zo zločinu sprenevery podľa ustanovenia § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona a bol mu za to uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieňaným odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov

s probačným dohľadom. Zároveň bol zaviazaný v skúšobnej dobe nahradiť sťažovateľom ako poškodeným škodu vo výške 36 097,92 €. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 To 25/2018 z 15. mája 2018 bol rozsudok okresného súdu zrušený v celom rozsahu a obžalovaný bol oslobodený spod obžaloby z dôvodu podľa ustanovenia § 285 písm. b) Trestného poriadku, pretože skutok nie je trestným činom. Podľa ustanovenia § 288 ods. 3 Trestného poriadku sťažovatelia ako poškodení boli odkázaní s nárokom na náhradu škody na civilný proces. Proti rozsudku krajského súdu podal generálny prokurátor dovolanie, podľa obsahu ktorého sa nestotožnil s právnymi závermi krajského súdu. Podľa jeho názoru zo znenia skutkovej vety rozsudku je zrejmé, že obžalovaný vybral z bankového účtu obchodnej spoločnosti finančné prostriedky poskytnuté sťažovateľmi, pričom tieto bol povinný použiť v zmysle zmluvy o dielo na realizáciu dohodnutých rekonštrukčných prác rodinného domu sťažovateľov, avšak takto použil len časť poskytnutých prostriedkov a zvyšné finančné prostriedky sťažovateľom napriek výzve nevrátil. Takýto skutok naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty podľa ustanovenia § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

20. Podľa názoru najvyššieho súdu hoci dovolacie námietky smerujú proti nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, z podstaty tvrdených námietok vyplýva, že sú namierené i proti skutkovým zisteniam a dôkazným hodnotiacim úvahám krajského súdu. Dovolanie sa v podstatnej časti sústreďuje na prehodnocovanie skutkového stavu a vykonaných dôkazov a prezentuje vlastné závery. Dovolacia námietka napádajúca postup súdov pri hodnotení dôkazov nemôže zakladať dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže predmetom tohto dovolacieho dôvodu je nesprávne právne posúdenie ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, ale nikdy nie samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť. Dovolacia námietka napádajúca postup súdu pri hodnotení dôkazov nemôže teda zakladať uvedený dovolací dôvod. Právo namietať skutkové otázky má v dovolacom konaní výlučne minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) (§ 371 ods. 3 Trestného poriadku).

21. Konaním obžalovaného nebola naplnená skutková podstata zločinu sprenevery podľa ustanovenia § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, pretože neboli kumulatívne splnené

znaky skutkovej podstaty potrebné pre vznik trestnej zodpovednosti. Dokazovaním nebolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že by obžalovaný konal v úmysle nedokončiť dielo v zmysle zmluvy o dielo, keďže časť prijatých finančných prostriedkov, ktoré obžalovaný vyberal ako zálohy, použil preukázateľne na aktivity súvisiace s podnikaním. Preto zo strany krajského súdu nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Pokiaľ ide o dovolacie námietky, je zrejmé, že sa v nich presadzuje iné hodnotenie dôkazov, než aké urobil krajský súd.

III.

Relevantná právna úprava

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

24. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

25. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

26. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na

neverejnem zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

27. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

28. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že sťažovatelia k ústavnej sťažnosti nepripojili napadnutý rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 25/2019 z 29. januára 2020.

29. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

30. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až v) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

31. Hoci podaná ústavná sťažnosť smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu, sťažovatelia v priamom rozpore s ustanovením § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde

k ústavnej sťažnosti nepripojili uvedené uznesenie najvyššieho súdu, pričom tak urobili bez výslovného vysvetlenia. Napriek tomu je však z podanej ústavnej sťažnosti zrejmé, že sa tak stalo iba nedopatrením, pretože v záverečnej časti ústavnej sťažnosti je výslovne označené, že jej prílohu tvorí okrem plnomocenstva aj „*Uznesenie NS SR zo dňa 29.01.2020, sp. zn. 6 Tdo 25/2019*“.

32. Ústavnú sťažnosť treba považovať za podanie zjavne neoprávnených osôb, preto je potrebné ju odmietnuť [§ 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde].

33. Podľa § 307 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozsudok môže odvolaním napadnúť poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

34. Podľa § 308 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obžalovaného môže rozsudok napadnúť odvolaním prokurátor; len čo do povinnosti na náhradu škody má toto právo aj poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

35. Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

36. Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,

b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

37. Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že sťažovatelia v argumentácii uplatnenej v ústavnej sťažnosti nebroja proti skutočnosti, že boli so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na civilný proces, pretože ich argumentácia smeruje proti skutočnosti, že obžalovaný bol spod obžaloby oslobodený s tým, že skutok, ktorý spáchal, nie je trestným činom.

38. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku sa javí ako nepochybné, že sťažovatelia ako poškodení nemali k dispozícii žiadne opravné prostriedky vo vzťahu k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu týkajúcim sa výroku o vine (resp. nevine) obžalovaného. Sťažovatelia si toho boli zrejme vedomí a odvolanie proti rozsudku okresného súdu, ale ani dovolanie proti rozsudku krajského súdu nepodali. Dovolanie proti rozsudku krajského súdu ako mimoriadny opravný prostriedok podal generálny prokurátor, ktorý ako jediný bol oprávnený bez vonkajšieho podnetu takýto mimoriadny opravný prostriedok použiť. Inak by tak mohol urobiť ešte minister spravodlivosti, avšak iba na základe podnetu (napr. aj od sťažovateľov).

39. Z dosiaľ uvedeného sa dá urobiť záver, že platná právna úprava nepriznáva v rámci trestného konania poškodenému právo žiadať preskúmanie zákonnosti výroku o vine či nevine trestne stíhanej osoby, ktorá spôsobila poškodenému ujmu.

40. Náležité preskúmanie podozrenia zo spáchania trestného činu, teda vecne správne rozhodnutie o otázke viny a spravodlivé potrestanie páchatel'a, nepredstavuje právo poškodeného, ale je oprávnením a povinnosťou štátu, ktorý zabezpečuje ochranu práv a oprávnených záujmov fyzických osôb a právnických osôb, záujmov spoločnosti a ústavného zriadenia Slovenskej republiky, ktorou napĺňa účel trestného práva. Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol (IV. ÚS 55/09), že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovatel'a trestného činu.

41. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 25/2019 a jeho uznesením z 29. januára 2020.

42. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods.1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

43. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na príslušnom súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

44. Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkoľvek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva (Drgonec, J., Ústava Slovenskej republiky. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 855). Existencia práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (Svák, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava : EUROKÓDEX, s. r. o., Paneurópska vysoká škola, 2011. s. 10). Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní

primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).

45. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi, upravujúcimi postupy v súdnom konaní (m. m. II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013).

46. Podľa ustanovenia čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, čl. 36, čl. 37 ods. 4, čl. 38 až čl. 42 a čl. 44 až čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

47. V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

48. Keďže Trestný poriadok nepriznáva poškodenému aktívnu legitimáciu v otázke preskúmania viny trestne stíhanej osoby, nemá poškodený v tomto zmysle právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, a nemôže sa preto domáhať nápravy námietkou, že otázka viny trestne stíhanej osoby mala byť posúdená inak. Z tohto dôvodu sú sťažovatelia zjavne neoprávnenými osobami.

49. Podľa ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od momentu uplatnenia práva po dobu trvania konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

50. Sťažovatelia si svoje nároky na náhradu škody voči obžalovanému uplatnili v trestnom konaní. V dôsledku tejto skutočnosti v dobe od uplatnenia tohto práva až do rozsudku krajského súdu premlčacia lehota na uplatnenie nároku na náhradu škody podľa ustanovenia § 106 Občianskeho zákonníka im neplynula. Potom, čo krajský súd sťažovateľov odkázal s ich nárokom na náhradu škody na civilný proces, mohli si nárok uplatniť v rámci civilného sporového konania. Inými slovami, záver krajského súdu (s ktorým sa stotožnil aj najvyšší súd) o tom, že skutok obžalovaného nebol trestným činom, sám osebe nemá nijaký dopad na nároky sťažovateľov na náhradu škody.

51. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu